

Ситуація-Вправа – полягає в тому, що конкретний епізод управлінської діяльності підготовлений таким чином, щоб його вирішення вимагало виконання стандартних завдань: розрахунок нормативів, заповнення таблиць, складання юридичних документів тощо.

Також ситуаційний аналіз включає метод аналізу конкретних ситуацій, метод «кейз-стаді», метод «інцеденту», розбір ділової кореспонденції («баскет – метод»). Аналіз конкретних ситуацій – найбільш прийнятний в умовах курсового навчання метод ситуаційного аналізу – традиційний аналіз конкретних ситуацій, який включає до себе глибоке й детальне дослідження імітованої або реальної ситуації.

Використання методу аналізу конкретних дій дозволяє вирішити наступні навчальні цілі: розвиток аналітичного мислення; застосування аналізу в динаміку; оволодіння практичних навичок роботи з інформацією; вироблення управлінських рішень; освоєння сучасних соціально-психологічних і управлінських технологій; розширення комунікативної компетентності; формування здатності вибору оптимальних варіантів ефективної взаємодії з іншими людьми; стимулювання інновацій; підвищення мотивації до навчання.

У будь-якому виді навчального закладу необхідно застосовувати декілька видів інтерактивних методів навчання, комбінувати їх. Ці методи дозволять більш ефективно побудувати навчальний процес, викликати зацікавленість слухачів до навчання та за допомогою моделювання ситуацій дати учасникам процесу практичні навички.

Література:

1. Телишевська Л.І., Птащенко О.В. Дистанційна освіта в Україні сьогодні // «Проблеми теорії та практики дистанційної освіти в Україні». Матеріали всеукраїнської науково-методичної Інтернет-конференції (07 жовтня 2015р.). Харків: Харків. нац. ун-т будів. та архіт., 2015. С. 39-40.
2. Дистанційна освіта. URL: <http://www.osvita.org.ua/distance/>
3. Птащенко О.В. Інструменти інноваційного маркетингу в навчальному процесі // Сучасні проблеми управління підприємствами: теорія та практика – матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Харків, 30-31 березня 2017 року. Харків: Видавець ФОП Панов А.М., 2017. 26 с. (С. 367-370) (електронне видання)

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ЕТАПИ, ТЕНДЕНЦІЇ ТА РІВНІ

Тохтамиш Т.О., Лісняк А.А.

Цілеспрямоване входження України у світову спільноту в контексті визначених пріоритетів майбутнього світоустрою вимагає від здобувачів вищої освіти поетапно реалізовувати складові системи освітнього

простору. Розбудова такої системи повинна відбуватися на компетентнісно-орієнтованій основі, що зумовлено кількома причинами:

по-перше, переходом світової спільноти до інформаційного суспільства, де пріоритетним вважається не просте накопичення студентами знань та предметних умінь і навичок, а й формування уміння вчитися, оволодіння навичками пошуку інформації, здатності до самонавчання впродовж життя, де ці новоутворення стають визначальною сферою професійної діяльності людини [2];

по-друге, впровадженням моделі особистісно-орієнтованого навчально-виховного процесу як оновленої парадигми освіти, яка передбачає визнання студента суб'єктом цього процесу, носієм двох груп якостей через уміння навчатися та бажанням вчитися, що можливе за умови, з одного боку, оволодінням ним продуктивними (загальнонавчальними) уміннями, а з іншого – сформованістю позитивного емоційно-ціннісного ставлення як до процесу діяльності, її результату, самореалізації особистості;

по-третє, особливою актуалізацією глобалізації усіх сфер життєдіяльності особистості і суспільства в умовах загальноцивілізаційних тенденцій сучасного світу, що вимагає від закладів вищої освіти [1] надати молодій людині елементарних можливостей інтегруватися в різні соціуми, активно діяти, бути конкурентоспроможною на світовому ринку праці;

по-четверте, необхідністю опанувати мистецтвом швидких трансформаційних змін у освітніх системах як у локальному (регіональному, національному) середовищі, так і глобальному просторі.

Процес компетентнісно-орієнтованого навчання умовно можна поділити на три етапи:

- перший етап (1960-70-ті роки), коли вперше в науковій літературі з'являються поняття „компетентність”, „компетенція” і розпочинається наукова робота над виділенням та систематизацією різних видів компетентностей. Відзначається, що діяльність людини, зокрема засвоєння нею будь-яких знань, умінь і навичок, складається з конкретних дій, операцій, що їх виконує людина. Отже, компетентність – це результативна характеристика освіти, нижнім порогом якої є досягнутий рівень діяльності випускника, що необхідний і достатній для мінімальної успішності в досягненні його результату [3];

- другий етап (1970-90-ті роки), у період якого вдалося створити перелік ключових компетенцій. Зокрема, Джон Равен дає розгорнуте тлумачення цього терміну, а також наводить список компетентностей, особливу увагу зосередивши на категоріях „готовності”, „впевненості”, „здатності”, „відповідальності” людини [5];

- третій етап (кінець 1980-х-початок 1990-х рр.), де була зроблена спроба визначити компетентності як певний освітній результат, домінантою якого є визнання досліджень у США, де вченими визначено

три основних компоненти в компетентнісній освіті (формування знань, умінь і цінностей особистості), а також компетенція виступає головною складовою компетентнісно-орієнтованого навчання [3].

Згідно з визначенням Міжнародного департаменту стандартів для навчання, досягнення та освіти поняття компетентності визначається як спроможність кваліфіковано здійснювати діяльність, виконувати завдання або роботу [4].

В Україні серед ключових компетентностей, які сьогодні визначені як орієнтири для виявлення результативності освітнього процесу, є: навчальна, соціальна, компетентність з інформаційних та комунікаційних технологій, економічна (підприємницька), загальнокультурна, валеологічно-оздоровча та громадянська [6].

Компетентність, як і компетенція, є інтегральною характеристикою особистості, здобутими нею якостями, де узагальнюючою категорією двох понять виступає діяльність. Тобто компетенція є сферою відношень, що існують між знанням та дією у практичній, професійній діяльності випускника ВНЗ. Отже, без знань немає компетенції, проте не кожне знання і не в будь-якій ситуації проявляє себе як компетенція.

Сьогодні системи освіти різних країн Європи, у т.ч. й України, мають дві тенденції, а саме:

- перехід до професійних стандартів, що ґрунтуються на високих результатах;
- системний опис кваліфікацій в термінах професійних компетенцій.

Виділяють три рівні готовності (якості) випускника закладу вищої освіти до виконання функціональних обов'язків, а саме:

1. Перший рівень, що припускає елементарну готовність випускника закладу вищої освіти до виконання посадових зобов'язань, включаючи здобуті ним теоретичні знання, однак йому бракує практичних умінь та навичок.

2. Другий рівень, що припускає здійснення фахівцем роботи на функціональному рівні без будь-яких перешкод за готовими розробками, конкретними технологіями без належного творчого пошуку.

3. Компетентнісний рівень готовності фахівця до високопродуктивної, креативної праці, де однією зі складових високої компетентності є його науково-дослідницька компетентність.

Отже, можна зробити висновок, що при пошуку основних або пріоритетних компетентностей необхідно звертатися до поняття ключових (базових) компетентностей, яке характеризує універсальні компетентності широкого спектру, що створюють основу при підготовці фахівців у контексті Болонських домовленостей для формування компетенцій більш специфічного їх застосування із врахуванням галузі знань, напряму, спеціальності і спеціалізації.

Література:

1. Кремень В.Г. Нові вимоги до якісної освіти. *Освіта України*. 2015. № 45- 46. С. 6-7.
2. Овчарук О.В. Компетентнісний підхід до формування змісту середньої освіти : досвід зарубіжних країн. Київ: „К.І.С.“, 2014. 115 с.
3. Пометун О.І. Теорія та практика послідовної реалізації компетентнісного підходу в досвіді зарубіжних країн. Київ: „К.І.С.“, 2016. 283 с.
4. Пометун О.І. Формування громадянської компетентності: погляд з позиції сучасної педагогічної науки. *Вісник програм шкільних обмінів*. 2015. № 23. С. 20-25.
5. Сень Л.В. Розвиток компетентнісно орієнтованого навчання за кордоном. *Професійні компетенції та компетентності вчителя : матеріали регіонального науково-практичного семінару, 28-29 листопада 2017 р. - Тернопіль, 2017. С. 14- 17.*
6. Смагіна Т.М.. Громадянська компетентність у контексті особистісного виміру. URL: <http://studentam.net.ua/content/view/7332/97/>.

ЗАСТОСУВАННЯ КОРЕЛЯЦІЙНОГО АНАЛІЗУ ПРИ ДИПЛОМНОМУ ПРОЕКТУВАННІ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Успаленко В.І.

Якість сучасних складних економічних систем (концерни, підприємства, банки, страхові компанії і т.п.) характеризується великим числом властивостей, що описують різні особливості будови цих економічних систем, а також процесів, які в них протікають.

Крім того, ці економічні системи в процесі свого функціонування взаємодіють з різними об'єктами зовнішнього середовища (державними органами управління, підприємствами-постачальниками ресурсів, підприємствами і клієнтами – споживачами їх продукції, різними господарськими організаціями і т.п.). Ці взаємодії або зв'язку теж характеризуються різними наборами властивостей, тобто мають певні якості.

Для управління організаційними системами необхідно виділити серед усього розмаїття властивостей, які характеризують економічну систему і її взаємодія з зовнішнім середовищем, найбільш суттєві, які дозволяють адекватно оцінити реальний стан як систем в цілому (і всіх підсистем), так і процесів, які в ній протікають. Далі необхідно кожне з цих властивостей виміряти в будь-якій каліметричній шкалі, бажано в шкалі; інтервалів або відносин.